

Społeczna Odpowiedzialność Biznesu w kontekście **Podmiotów Ekonomii** **Społecznej**

Kamila Grochowina
Animator JOWES

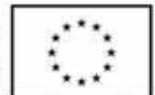
kgrochowina@arr.czestochowa.pl
34/ 325 71 42

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Czym jest Odpowiedzialność Społeczna Biznesu CSR ?

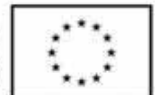
CSR to koncepcja, według której przedsiębiorstwa są „jednostkami społecznymi”, które uwzględniają w swojej strategii nie tylko interesy udziałowców, ale i pozostałych Interesariuszy. Czyli tych grup społecznych, na które firma ma wpływ, i które – wzajemnie – wpływają na działalność firmy.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Kim więc jest „Interesariusz”?

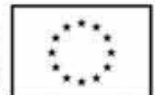
- Najpopularniejsze definicje tego pojęcia określają Interesariusza organizacji jako: **„każdą grupę lub jednostkę, która może wpłynąć albo na którą ma wpływ realizacja celów tej organizacji”**.
- Dzielią się oni na Interesariuszy wewnętrznych (pracowników, inwestorów czy akcjonariuszy) oraz zewnętrznych (np. klientów, kontrahentów, konkurentów, wierzycieli, władze, społeczności lokalne, media).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

PRZEDSIĘBIORSTWO
ODPOWIEDZIALNE SPOŁECZNIE tak
kształtuje relacje ze wszystkimi grupami
swoich interesariuszy,
by osiągać biznesowe cele maksymalizując
jednocześnie ich korzyści, a co najważniejsze
– nie naruszając ich interesów.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

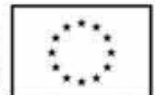
**DZIAŁALNOŚĆ ODPOWIEDZIALNA
SPOŁECZNIE** nie może jednak wpływać
negatywnie na konkurencyjność firmy. Cele
biznesowe i społeczne muszą się uzupełniać.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Generalnie, **odpowiedzialność przedsiębiorstwa** sprowadza się do trzech głównych zasad:

1. zrównoważonego rozwoju (gospodarowanie zasobami w taki sposób, by nie ograniczać możliwości rozwoju w przyszłości),
2. odpowiedzialności za skutki swojej działalności wobec osób, na które ma ona wpływ,
3. transparentności, czyli informowanie interesariuszy o swojej działalności i jej skutkach.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

NAJPROŚCIEJ IDEE CSR PRZEDSTAWIA KONCEPCJA „3E”

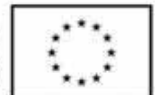
- Etyka,
- Ekologia,
- Ekonomia.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Koncepcja 3E oznacza, że na podstawowym poziomie odpowiedzialności firma:

- **działa zgodnie z prawem i społecznie przyjętymi normami etycznymi,**
- **chroni środowisko naturalne,**
- **maksymalizuje swoją wartość ekonomiczną, czyli przynosi zyski udziałowcom.**

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

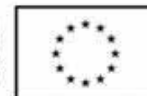
Koncepcja „3E” jest fundamentem wielu indeksów firm odpowiedzialnych społecznie czy standardów prowadzenia sprawozdawczości w zakresie odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

CSR może osiągać wiele poziomów –

od podstawowego, czyli wymaganego przez społeczeństwo (biznes zyskowy, przejrzysty i zgodny z prawem) do pożądanego przez społeczeństwo (inwestycje w lokalną społeczność, marketing zaangażowany społecznie, filantropia i wolontariat, wyznaczanie sobie norm powyżej tych wymaganych przez prawo).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

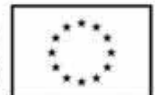
**ABY BYĆ FIRMA ODPOWIEDZIALNĄ
SPOŁECZNIE** nie wystarczy zatem
przeznaczać znacznych nawet pieniędzy
na filantropię czy ochronę środowiska.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

CSR jest elementem strategii biznesowej. Powinna ona przy tym pozostawać w ścisłej korelacji i bezpośrednio oddziaływać na pozostałe cele strategiczne, które stawia sobie firma oraz przenikać przez wszystkie zachodzące w niej procesy biznesowe.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wolontariat pracowniczy drogą do CSR

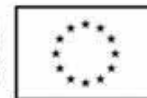
Zaangażowanie pracowników w projekty CSR to żywe wyrażenie tych wartości, implementacja ich w najbliższym otoczeniu. Entuzjazm, z jakim wolontariusze podejmują się realizacji zadań, sprawia, że lokalne społeczności zaczynają rozpoznawać Firmę i kojarzyć ją jako odpowiedzialnego partnera, poszukującego skutecznych rozwiązań dla lokalnych problemów.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

NIEKTÓRE Z PRZYCZYŃ SOB

- Gwałtowna degradacja środowiska naturalnego
- Seria spektakularnych afer gospodarczych nagłośnionych przez media
- Zjawisko globalizacji
- Zmiany w sposobie konkutowania oraz wzrost drapieżnej konkurencji

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

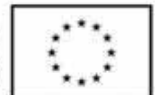
- Szybkie zmiany zachodzące w rzeczywistości społeczno-gospodarczej.
- Wzrost świadomości konsumentów i siły organizacji ich reprezentujących.
- Wzrost znaczenia organizacji związkowych.
- Rozwój społeczeństwa obywatelskiego
- Narodziny idei pomocniczości

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

ARGUMENTY ZA SOB

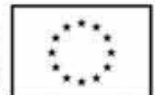
1. Zmieniająca rzeczywistość społeczna wymaga właściwej sobie etyki.
2. SOB nie musi kosztować, a jeśli wymaga nakładów to należy je traktować jako inwestycje
3. Przedsiębiorstwo może nie ma zobowiązań moralnych, ale mają je ludzie, a oni tworzą firmę
4. Odkrycie nierozzerwalnej bliskości wolności i odpowiedzialności.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

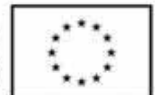
5. Pojęcie odpowiedzialności bardziej pasuje do ducha demokracji niż nieprzystawalne wobec niej pojęcie obowiązku.
6. Pojęcie odpowiedzialności znacznie lepiej niż pojęcie obowiązku odzwierciedla znaczenie relacji wzajemności.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

7. Zależność człowieka od świata oraz świata od człowieka.

8. Odpowiedzialność za świat z perspektywy jednostki wydaje się niemożliwa, przekracza bowiem kompetencje jednostki. Możliwa staje się dopiero w perspektywie wspólnoty, jako jej wspólne zadanie, czyli jako współodpowiedzialność.

9. SOB jako nowy model gospodarowania.

ETAPY ROZWOJU WG Bolesława. ROKA

- 1997-2000 milczenie i całkowity brak zainteresowania SOB
- 2000-2002 negatywny stosunek do SOB, niechęć, sprzeciw, agresja ze strony liderów biznesu i ekonomistów
- 2002-2004 początki zainteresowania się ideą
- 2004-2005 pojedyncze akcje, cząstkowe projekty
- 2005-2008 próby wprowadzania

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

SOB NA RYNKU POLSKIM

- 45% to firmy przyjmujące postawę obserwatorów
- 40% to firmy początkujące
- 15% to firmy, które można określić mianem pionierów we wdrażaniu

(badania Janina Filek Zakład Etyki i Filozofii Społecznej UEK)

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Gdy mówimy o SOB, to mamy na myśli:

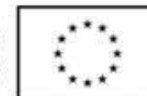
- interesariuszy
- inwestycje na rzecz społeczeństwa i społeczności lokalnej oraz współpracę
- prowadzenie działań w zgodzie z zasadami etycznymi
- dbałość o miejsce pracy i pracowników
- ograniczanie negatywnego wpływu na środowisko naturalne
- oszczędności kosztów przez działania proekologiczne

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

CZYM JEST SOB – CZARNE OBLICZA

- PR jako czyszczenie wizerunku
(malowanie tylko fasady)
- Greenwashing – czyszczenie na zielono:
prowizorka, sprawianie wrażenia, że się jest
przyjaznym środowisku, ukrywanie praktyk

Jeżeli CSR traktuje się jedynie jako element marketingu czy PR, to zwiększa się ryzyko, że rozbieżność pomiędzy tym co firma robimy, a tym co mówi obróci się przeciwko niej, stając się zagrożeniem dla jej stabilności, szans rozwojowych czy istnienia.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Szare oblicza CSR

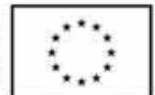
- SOB-owy sponsoring (technika ambush'u)
- **Korporacyjna filantropia** (idea Carnegi'ego)
rozdawnictwo wedle aktualnej woli (uzależnienie od środków finansowych beneficjentów, zarabianie na pomocy)
- **PR jako budowanie reputacji** (element konkurencji lub polisa ubezpieczeniowa na wypadek okresowego niepowodzenia)

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Jasne oblicze SOB

- Metoda integrująca funkcjonowanie firmy (budowanie wysokiej kultury organizacyjnej)
- Nowy model zarządzania firmą (strategia firmy)
- Naprawianie szkód
- Obywatelstwo korporacyjne
- Nowy paradygmat kierowania światem – firma ma wpływa na rozwój społeczny, aby nie umniejszać szans przyszłych pokoleń)
- Nowa umowa społeczna (między państwem - obywatelami a korporacyjnymi obywatelami)

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Słabości SOB w Polsce

- Polacy nie są skłonni i przygotowani do wchodzenia w związki solidarnościowe, w konsekwencji nie są skłonni i zdolni do obdarzania zaufaniem, ale także do samoograniczenia się i odpowiedzialności (Hausner, Marody 2001).
Mamy zatem do czynienia z sytuacją, polegającą na zetknięciu się nowej idei SOB z nieadekwatnym i niesprzyjającym jej środowiskiem instytucji już zakorzenionych.
- Zetknięcie się nowych rozwiązań instytucjonalnych ze starym układem powoduje powstanie formy hybrydalnej, zawierającej elementy obydwu systemów (Morawski 1999).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Sytuacja SOB w Polsce nie wygląda imponująco

- 31% firm w Polsce zna pojęcie SOB
- 70 % duże firmy
- 59% z kapitałem zagranicznym
- 11% wskazuje na zaangażowanie społeczne jako obszar SOB (relacja z konsumentami 82%, 78% z pracownikami)
- najmniej 15% zaangażowania społecznego firmy handlowe, a 14% budowlane

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SOB W POLSCE

Brak zorganizowanego i aktywnego społeczeństwa obywatelskiego, które oczekuje określonych zachowań proekologicznych i prospołecznych od przedsiębiorstw. Za ignorowanie tych oczekiwań przedsiębiorstwa w Polsce nie spotyka na ogół kara pod postacią bojkotu konsumenckiego, napiętnowania w mediach ani też protestów grup nacisku.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

KLAUZULE SPOŁECZNE

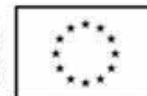
- Dlaczego obecne w polskim prawie zamówień publicznych klauzule społeczne są tak rzadko stosowane przez instytucje publiczne?
- Jakie działania należałoby podjąć, aby klauzule społeczne (w obecnej lub też innej postaci) były powszechnie stosowane w Polsce? Co mogą zrobić w tym zakresie instytucje publiczne a co same przedsiębiorstwa społeczne i organizacje pozarządowe?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Reasumując...

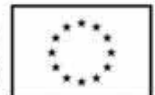
- Społeczna odpowiedzialność, czy też odpowiedzialne prowadzenie biznesu, to proces poznawania i włączania zmieniających się oczekiwań społecznych w strategię zarządzania firmy, a także monitorowania wpływu takiej strategii na jej konkurencyjność.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

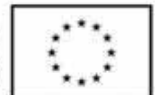
- **Niewystarczająca efektywność działań na rzecz rozwiązywania istotnych problemów społecznych, dotyczących np. powszechnej edukacji, ochrony zdrowia, dostępu do technologii, podejmowanych przez instytucje publiczne i organizacje pozarządowe – nie tylko w Polsce, ale w wielu krajach – powoduje wzrost oczekiwań społecznych wobec biznesu, otwierając tym samym pole do współpracy pomiędzy organizacjami pozarządowymi a podmiotami gospodarczymi.**

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

DZIĘKUJĘ PAŃSTWU ZA UWAGĘ I POŚWIĘCONY CZAS

Kamila Grochowina
Animator JOWES

kgrochowina@arr.czestochowa.pl

jowes@arr.czestochowa.pl

tel.: 34/ 325 71 42

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

